

BOSNA I HERCEGOVINA  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE  
SREDJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDIŠNJA BOSNA

KANTONALNI SUD U NOVOM TRAVNIKU

Broj: 49 0 P 052025 22 Gž

Novi Travnik, 09.06.2022. godine

Kantonalni sud u Novom Travniku, u vijeću sastavljenom od sudaca: Senada Begović, kao predsjednika vijeća, Mirjane Grubešić i Suade Kahrić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja 1.) B.K., sin P. iz K., Ul. ... , 2.) D.M. rođ. K., kći P. iz N.T., Ul. .... i 3.) I.K., kći P. iz K., Ul....., sada nastanjena u Nj., ....., svi zastupani po punomoćniku Fuadu Karamehić, advokatu iz Visokog, Ul. Hadžihasanova br. 9., protiv tuženog D.T., sin D. iz G. ...., zastupan po punomoćniku Miroslavi Drinić, advokatu iz Gradiške, Ul. Vidovdanska br. 34, radi poništenja testamenta i utvrđenja nužnog nasljednog dijela, v.sp. 10.100,00 KM, odlučujući po žalbi tužitelja i tuženog izjavljenim protiv presude Općinskog suda u Kiseljaku broj: 49 0 P 052025 19 P od 10.11.2021. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 09.06.2022. godine, donio je slijedeću:

PRESUDU

Žalba tužitelja i žalba tuženog se odbijaju kao neosnovane i potvrđuje presuda Općinskog suda u Kiseljaku broj: 49 0 P 052025 19 P od 10.11.2021. godine.

Obrazloženje

Presudom prvostupanjskog suda (stav I izreke) odbijeni su tužitelji sa tužbenim zahtjevom kao neosnovanim kojim su tražili da sud poništi pismeni testament pred svjedocima testatora P.K., sin I. iz K., ..., sastavljen u K. dana 15.05.2006. godine. Stavom II izreke presude utvrđeno je da je testamentom testatora P.K., sin I. iz Kiseljaka, Doci b.b., sastavljen u Kiseljaku dana 15.05.2006. godine povrijeđen nužni nasljedni dio tužitelja što je tuženi dužan priznati i trpjeti da u ostavinskom postupku koji se vodi kod Općinskog suda u Kiseljaku iza umrlog P.K., sin I. iz K., .... pod brojem: 49 0 O 034236 15 O tužiteljima pripadne pravo na nužni nasljedni dio od 1/2 njihovog zakonskog nasljednog dijela na vlasničkom dijelu testatora, odnosno po 1/16 dijela na kući sa dvorištem i ostalim objektima izgrađenim na nekretnini označenoj kao k.č. 649/4 – voćnjak „Ješće“ površine 7450 m<sup>2</sup> upisana u z.k. ul. br. 309 k.o. .... Stavom III izreke presude odlučeno je da svaka stranka snosi svoje troškove.

Protiv navedene presude žalbe su pravovremeno izjavili tužitelji i tuženi. Tužitelji prvostupanjsku presudu pobijaju zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da se pobijana presuda u stavu I izreke preinači i usvoji primarni tužbeni

zahtjev tužitelja kojim su tražili da se utvrdi ništavost testamenta uz naknadu troškova postupka ili da se presuda u tom dijelu ukine i predmet vrati na ponovni postupak. U žalbi ističu da se odbijajući dio tužbenog zahtjeva zasniva na iskazu svjedoka A.M. koji je po ocjeni prvostupanjskog suda kontradiktoran, premda navedeni svjedok jasno i nedvosmisleno ističe da se njegov potpis nalazi na spornom testamentu, ali da ne poznaje K.p. testatora spornog testamenta, te da je svoj potpis stavio na prazan list papira i da ne zna suštinu testamenta. Ove činjenice u toku postupka nisu ničim osporene, niti se nekim validnim dokazom dovode u sumnju. Razlozi koje sud navodi u obrazloženju presude zbog kojih nije mogao prihvatiti iskaz ovog svjedoka vjerodostojnim i tačnim, te istom pokloniti vjeru, su u potpunosti paušalni i izlaze iz okvira osnovnih načela na osnovu kojih se vrši ocjena vjerodostojnosti iskaza nekog svjedoka, pogotovo u situaciji kada svjedok i na pitanja punomoćnika stranaka i na pitanja suda izričito ističe da ne poznaje K.P., testatora spornog testamenta, da je svoj potpis stavio na prazan list papira i da ne zna suštinu testamenta, a koje činjenice su zakonom propisane kao bitne da bi neki testament bio punovažan. Netačni su i proizvoljni navodi suda da je navedeni svjedok bio prisutan prilikom sačinjavanja testamenta, jer se iz izjave svjedoka A.M. ne može vidjeti da je svjedok ovakvo što izjavio. Iz izjave ovog svjedoka nedvojbeno proizilazi da on ne poznaje testatora što ukazuje da on nije bio prisutan kada je K.P. dao izjavu kao izraz njegove posljednje volje. Isto tako svjedok je izričito izjavio da ne zna sadržinu testamenta što također ukazuje da nije bio prisutan sastavljanju testamenta, niti mu je poznato ko je napisao i sačinio sadržinu testamenta. Svjedok je u svom iskazu istakao jednu bitnu činjenicu da u momentu kada je potpisivao prazan list papira, osim njega i advokata Imamović Fahrudina niko drugi nije bio prisutan pa time nije ni mogao kao svjedok testamenta potvrditi da je sadržina testamenta posljednji izraz volje testatora i da je pred njim testator potpisao ovaj testament. Ove bitne činjenice nisu ničim opovrgnute niti dovedene u sumnju. Sumnja u vjerodostojnost iskaza navedenog svjedoka i da li je njegova izjava kontradiktorna ne može se utvrđivati i zaključivati kako to sud čini i navodi u obrazloženju presude tj. da onaj ko je zaposlen u advokatskoj kancelariji se ne može potpisivati na prazan papir i da je zbog rada u kancelariji moralo svjedoku biti poznato da je u pitanju testament i njegova sadržina. Pozivajući se na odredbe člana 65. stav 1. i člana 67. Zakona o nasljeđivanju tužitelji insistiraju na tome da su provedenim dokazima dokazali da sačinjeni testament testatora nije sačinjen u zakonom propisanoj formi i da nije sačinjen po proceduri propisanoj zakonom, pa da kao takav ne može biti ni punovažan jer je testament strogo formalni akt, pa takav testament može biti samo ništav, nikako punovažan, kako to zaključuje sud u pobijanoj odluci. Žalbom se pobija i odluka o troškovima postupka kojom je odlučeno da svaka stranka snosi svoje troškove jer nije adekvatna stvarnom činjeničnom stanju obzirom da su tužitelji uspjeli sa eventualnim tužbenim zahtjevom. U žalbi je istaknut zahtjev za naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 900,00 KM sa PDV-om u iznosu 153,00 KM.

Žalbom tuženog prvostupanjska presuda se pobija u usvajajućem dijelu (stav II izreke) iz svih zakonom propisanih razloga. U žalbi ističe da tužitelji tokom postupka nisu uopće izvodili dokaze o povredi nužnog nasljednog dijela koju je učinio ostavitelj naznačenim testamentom pa prvostupanjski sud nije imao osnov da automatizmom utvrdi povredu nužnog nasljednog dijela samo na osnovu postavljenog tužbenog zahtjeva u supsidijarnoj formi. Tužitelji su ti koji moraju dokazati činjenicu da im je povrijeđen nužni nasljedni dio, kao i to koliko iznosi njegova vrijednost. Sud je

zanemario bitnu činjenicu da ostavitelj nije testamentom raspolagao cjelokupnom svojom imovinom. Posebno se ističe da tužitelji koji su aktivno učestvovali u ostavinskom postupku iza svog oca nisu u tom postupku prigovorili odnosno zahtijevali utvrđivanje povrede prava na nužni nasljedni dio, već su svoj prigovor usmjerili na osporavanje pravne valjanosti testamenta ostavitelja, a prednika tužitelja, pa je time upitna aktivna legitimacija istih u ovom parničnom postupku radi utvrđivanja povrede prava na nužni nasljedni dio. Ovakav stav je općeprihvaćen u sudskoj praksi imajući u vidu pravnu prirodu ostavinskog postupka, nasljedničkih izjava i položaja zakonskih nasljednika. Dalje ističe da je odredbom člana 28. stav 1. i člana 29. Zakona o nasljeđivanju propisano ko su nužni nasljednici, te da nužnim nasljednicima pripada dio ostavine kojom ostavitelj nije mogao raspolagati i koji se naziva nužni dio, da je odredbom člana 30. istog zakona propisano da nužnom nasljedniku pripada određeni dio svake stvari i prava koje sačinjavaju ostavinu s tim da ostavitelj ima pravo da odredi da nužni nasljednik primi svoj dio u određenim stvarima pravima ili novcu, da je članom 31. propisan način utvrđivanja vrijednosti ostavine na osnovu kojih se izračunava nužni dio pa je stavom 1. propisano da se najprije procjenjuje cjelokupna imovina koju je ostavitelj imao u trenutku smrti zajedno sa svim njegovim testamentarnim raspolaganjima i ugovorima o nasljeđivanju, svim njegovim potraživanjima izuzev očigledno nenaplativih, a u 2. stavu propisanom da se od tako utvrđene vrijednosti odbija iznos ostaviočevih dugova, troškova popisa i procjene zaostavštine i uobičajenih troškova njegove sahrane, a u 3. stavu propisano da se tako dobijenom ostatku dodaje vrijednost svih poklona koje je ostavitelj učinio nekom od zakonskih nasljednika, kao i poklona za koje je ostavitelj naredio da se nasljedniku ne uračunavaju u nasljedni dio. Do povrede nužnog nasljednog dijela dolazi kada ukupna vrijednost raspolaganja testamentom i poklonima premašuje raspoloživi dio. Ako se utvrdi da se nužni dio svakog pojedinog nužnog zakonskog nasljednika može podmiriti iz ostavinske imovine koja je ostala izvan ostaviočevih testamentarnih raspolaganja odnosno ako ono ne premašuje raspoloživi dio ostavine (što je ovdje slučaj) tada utvrđivanje vrijednosti ostavine ne dovodi ni do kakvih promjena u pogledu testamentarnih raspolaganja. Pored toga ne treba zanemariti okolnost da je testament sačinjen 2006. godine kada je bio na snazi Zakon o nasljeđivanju iz 1998. godine pa saglasno tome može se shvatiti da je testator označio imovinu na koju nužni nasljednici polažu pravo i da testamentarnim raspolaganjem se povrijeđuje njihov nužni nasljedni dio. Na osnovu iznesenih žalbenih navoda očito je da je odluka o supsidijarnom tužbenom zahtjevu zahvaćena bitnim povredama pravila postupka zbog čega je pogrešno utvrđeno činjenično stanje i pogrešno primijenjeno materijalno pravo pa se predlaže da se presuda u pobijanom usvajajućem dijelu ukine i predmet vrati na ponovni postupak ili da se preinači na način da se tužbeni zahtjev tužitelja odbija kao neosnovan i tužitelji obvežu da tuženom naknade cjelokupne troškove postupka. U žalbi je istaknut zahtjev za naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 1.125,00 KM sa PDV-om 17% od 191,25 KM.

U odgovoru na žalbu tužitelja tuženi je osporio žalbene navode i predložio da se žalba odbije kao neosnovana i u pobijanom dijelu prvostupanjska presuda potvrdi.

Nakon što je ispitao presudu prvostupanjskog suda u pobijanom dijelu u granicama navoda iz žalbi, kao i po službenoj dužnosti sukladno odredbi člana 221. Zakona o parničnom postupku („Službene novine F BiH“ br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Iz stanja spisa predmeta i činjeničnih utvrđenja prvostupanjskog suda proizilazi da su tužitelji djeca umrlog P.K. (iz prvog braka koji je razveden), a tuženi je brat testamentarne nasljednice M.T. (druge) supruge testatora P.K.. Testamentom sastavljenim pred svjedocima dana 15.05.2006. godine otac tužitelja je između ostalog svojoj supruzi M.T. ostavio kuću sa dvorištem i ostalim objektima izgrađenim na nekretnini označenoj kao k.č. 649/4 upisana u z.k. ul. br. 309 k.o. .... Rješenjem Općinskog suda u Kiseljaku br. 49 O 034236 15 O od 01.11.2019. godine prekinut je ostavinski postupak iza P.K. (koji je umro dana 11.08.2015. godine), a tužitelji upućeni na pokretanje parničnog postupka protiv testamentarnog nasljednika D.T. koji je brat M.T., radi osporavanja pravne valjanosti testamenta. Tužbeni zahtjev za poništenje testamenta tužitelji zasnivaju na iskazu svjedoka A.M. da je svoj potpis kao svjedok testamenta stavio na prazan list papira, da mu nije poznata sadržina testamenta, odnosno da nije bio prisutan prilikom sačinjavanja testamenta u Advokatskoj kancelariji advokata Fahrudina Imamovića kod kojeg je radio kao asistent 4-5 godina pošto je poznavao kompjutere, niti je kucao ovaj testament. Iskaz svjedoka A.M. prvostupanjski sud je ocijenio kao kontradiktoran jer je na upite punomoćnika tužitelja izjavio da je potpis koji je stavio kao svjedok testamenta potpisao i stavio na prazan list papira i da ne zna da je to bio testament, dok je na upite punomoćnika tuženog svjedok izjavio „ovaj testament malo se sjećam“, „za ovaj znam da sam bio svjedok“, te nije imao konkretan odgovor da je na praznom papiru kojeg je potpisao sačinjen upravo ovaj testament, a na upit suda svjedok je izjavio da se još potpisivao na prazan papir radeći kod advokata, te da mu nikada nije pojašnjeno zašto se potpisuje na prazan papir. Kako tužitelji nisu osporavali pravnu valjanost testamenta iz drugih razloga, osim što je prvotужitelj B.K. isticao paušalno da testament nije potpisan od strane testatora ne provodeći bilo kakve dokaze u tom pravcu, to iskaz svjedoka A.M. sud nije mogao prihvatiti i pokloniti istom povjerenje, te na istom zasnovati odluku da je stavio potpis kao svjedok testament na prazan papir jer isti tokom svog iskaza izjavljuje da ne zna da je to bio testament, da se malo sjeća i da zna da je bio svjedok, što navodi na zaključak, da obzirom da je svjedok bio zaposlen u Advokatskoj kancelariji kod advokata Fahrudina Imamović, da je bio prisutan i prilikom sačinjavanja spornog testament na kojem se nalaze svi njegovi osobni podaci, jer za potpisivanje na praznom papiru nije postojao nikakav razlog.

Po nalaženju ovog suda, u konkretnom slučaju, kada drugi svjedok testament D.Ć. čiji puni potpis se nalazi na testamentu i advokat Fahrudina Imamović koji je u svojoj kancelariji sačinio testament i svoj potpis ovjerio pečatom, više nisu živi, kada se na testamentu nalazi i puni potpis testatora P.K. i njegova izjava da u prisustvu sačinitelja testament i svjedoka testament D.Ć. iz S. i M.A. nakon što je pročitao ovu ispravu o sačinjenju testament koja sadrži njegovu izjavu o raspolaganju imovinom poslije njegove smrti svojeručno potpisuje i izjavljuje pred svjedocima da je to njegov testament, onda prvostupanjski sud opravdano nije poklonio vjeru dijelu iskaza svjedoka M.A. „da je stavio potpis na prazan papir i da nije znao da je to bio testament“ koji je kontradiktoran dijelu njegovog iskaza „da se malo sjeća i da zna da je bio svjedok“. Naime, kod činjenice je da je od sačinjavanja testament (2006. godine) protekao duži vremenski period, da je svjedok tada radio kao asistent na kompjuteru u advokatskoj kancelariji sačinitelja testament, da je svjedok u konačnici izjavio „da se malo sjeća“, ali da „zna da je bio svjedok“ testament, prvostupanjski sud pravilno zaključuje da je svjedok bio prisutan prilikom

sačinjavanja spornog testamenta. Prema tomu, suprotno žalbenim navodima tužitelja prvostupanjski sud je donio pravilnu i zakonitu odluku kojom je odbio kao neosnovan tužbeni zahtjev tužitelja koji je usmjeren na poništenje testamenta (stav I izreke).

Pravilna je i odluka prvostupanjskog suda kojom je utvrđeno da je predmetnim testamentom povrijeđen nužni nasljedni dio tužitelja (stav II izreke) pa je u tom dijelu neosnovana žalba tuženog D.T. kao testamentarnog nasljednika.

Naime, kod činjeničnih utvrđenja prvostupanjskog suda da je za vrijeme trajanja ovog postupka Općinski sud u Travniku donio pravomoćnu presudu broj: 49 0 P 047653 19 P od 11.12.2020. godine kojom je utvrđeno da nekretnine koje su bile predmetom testamentarnog raspolaganja predstavljaju bračnu stečevinu majke tužitelja D.L. i njihovog oca P.K. sa suvlasničkim dijelom od po 1/2, te da i preostale nekretnine (kojima otac tužitelja nije raspolagao testamentom) također predstavljaju bračnu tečevinu roditelja tužitelja sa jednakim dijelovima, onda je očigledno da je povrijeđen nužni nasljedni dio tužitelja na suvlasničkom dijelu njihovog oca na nekretninama koje su obuhvaćene testamentom. Ovo tim prije, što će tuženi kao testamentarni nasljednik supruge ostavitelja u ostavinskom postupku zajedno sa tužiteljima konkurirati i na suvlasničkom dijelu ostavitelja na preostalim nekretninama. Neosnovani su prigovori žalbe tuženog da prvostupanjski su nije mogao u ovoj parnici, na koju su tužitelji upućeni iz ostavinskog postupka samo radi poništenja testamenta, odlučivati i o ovom dijelu tužbenog zahtjeva, jer okolnosti koje su nastupile u tijeku ove parnice (utvrđenje bračne tečevine pravomoćnom presudom na svim nekretninama koje su predmet ostavinskog postupka) opravdavaju pravilnost postupanja prvostupanjskog suda i po drugom tužbenom zahtjevu tužitelja.

Pravilna je i odluka prvostupanjskog suda da svaka stranka snosi svoje troškove postupka (stav III izreke), jer su tužitelji u parnici uspjeli samo sa jednim tužbenim zahtjevom, dok je njihov drugi tužbeni zahtjev odbijen. Kako je uspjeh jedne stranke istovremeno neuspjeh za drugu stranku, a obje stranke su pobijale odluku koja nije donesena u njihovu korist, to su stranke kvalitativno podjednako uspjele u parnici pa svaka stranka treba da snosi svoje troškove postupka, kako je to pravilno zaključio i prvostupanjski sud.

Zbog svega izloženog, ovaj sud je primjenom odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku odbio žalbu tužitelja i žalbu tuženog kao neosnovane i potvrdio presudu prvostupanjskog suda.

Predsjednik vijeća  
Senad Begović

